

با افزایش میانگین سن ازدواج و کاهش تعداد ازدواج‌ها شاهد خواهیم بود؛

# تکرار «تجرد قطعی» در قاموس جامعه

امروزه مشکلات و دلایل متعددی باعث مجرد ماندن برخی از جوانان شده که هرگز ازدواج و تشکیل زندگی مشترک جزو برنامه‌هایشان نیست. اوضاع نابسامان اقتصادی بر کاهش ازدواج جوانان بی‌تأثیر نیست، ولی نه به قدری که فرد هرگز نتواند ازدواج کند یا به آن فکر نکند. مشکلات فرهنگی، اقتصادی، نبود انگیزه برای ازدواج، سربازی، مهریه، ادامه تحصیلات و خیلی از مسائل مشابه، از موانع ازدواج جوانان ایرانی است که با گذشت زمان روز به روز به این موانع افزوده می‌شود.



بانگاهی به تغییرات سبک زندگی جوانان و خانواده در ایران، می‌توان به این موضوع پی برد که در کنار افزایش سن ازدواج، تعداد زیادی از دختران و پسران به فکر مجرد قطعی هستند و تنهایی را به زندگی مشترک ترجیح می‌دهند.

هر یک از این دختران و پسران برای مجرد ماندن دلایل مختلفی مطرح می‌کنند که از بی‌کاری و وضعیت اقتصادی گرفته تا تحصیلات عالی را شامل می‌شود. این مسئله که می‌تواند در آینده تأثیرات منفی زیادی داشته باشد، در شهرهایی همچون تهران و کلانشهرها بیشتر مشاهده می‌شود. هنگامی که از جوانان می‌پرسید چرا به ازدواج فکر نمی‌کنند، می‌گویند در این وضعیت چه کسی می‌تواند ازدواج کند؟

بیش از ۲۲۰ هزار نفر در کشور مجرد قطعی دارند، همچنین ۱۱ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر مجرد هرگز ازدواج نکرده در کشور وجود دارند که با احتساب افراد بدون همسر در اثر فوت یا طلاق، جمعیت مجردان ایران به رقم ۱۳ میلیون و ۳۲۲ هزار می‌رسد. آماري که در کشور نشان‌دهنده تحول در نگاه به ازدواج، سن و میزان اقبال جوانان نسبت به آن است.

به گزارش ایسنا، به گفته علی اکبر محزون مدیر کل دفتر جمعیت نیروی کار مرکز آمار ایران و مدیر کل سابق اطلاعات و آمار جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، طبق آخرین سرشماری، ۹ میلیون و ۷۶۹ هزار نفر در سن متعارف ازدواج هستند و هرگز ازدواج نکرده‌اند و همچنین تعداد افرادی که از سن متعارف ازدواج عبور کرده‌اند اما هنوز به سن مجرد قطعی نرسیدند یک میلیون و ۸۱۰ هزار نفر است.

این آمار درباره پدیده‌های اجتماعی در کشور است که از عوامل زیادی چون فرهنگی، اقتصادی و ... تبعیت می‌کند. سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های اجتماعی هر نهاد در کنار تغییرات فرهنگی داخلی و حتی جهانی می‌تواند بر میزان تمایل افراد به ازدواج یا حتی بر تصمیم‌شان بر سن مناسب ازدواج موثر باشد.

## ۸۰ درصد تا ۱۹ ساله ها مجردند

شهبلا کاظمی پور، جمعیت‌شناس و استاد دانشگاه نیز در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه براساس آمارهای سال ۹۵ ثبت احوال اعلام کرده است تعداد ازدواج‌ها روبه کاهش است، گفت: بالاترین میزان تعداد ازدواج در سال ۹۰ با رقم حدود ۸۹۰ هزار مورد بوده است در حالیکه این میزان در سال ۹۵ به حدود ۷۰۰ هزار مورد رسیده است.

این جمعیت‌شناس با اشاره به میزان مجرد دختران براساس آمارگیری سال ۹۵ نیز تصریح کرد: در رده سنی ۱۵ تا ۱۹ سال ۸۰ درصد دختران مجرد هستند. این میزان در رده سنی ۲۰ تا ۲۴ سال به ۴۳ درصد می‌رسد. میزان دختران ازدواج کرده این رده سنی نزدیک به ۵۷ درصد است. همچنین در گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال ۲۳ درصد از دختران مجرد و ۷۷ درصد از آنها متاهل هستند.

این جمعیت‌شناس ادامه داد: این در حالیست که از سنین ۳۵ تا ۳۹ سال میزان ازدواج از ۸۶ درصد به ۸۰ درصد و ۴۰ تا ۴۴ سال از ۸۸ درصد به ۶۶ درصد رسیده است اما دختران دهه ۷۰ و ۸۰ دیگر با مشکل مضیقگی تغییر مفهوم سن با محصولات بهداشتی و زیبایی

به گزارش ایسنا، پڑوهشگر و استاد دانشگاه با بیان اینکه در دوره مدرن نمی‌توان خط سیریی را به لحاظ سنی برای ازدواج مشخص کرد، افزود: با تغییرات علمی جدید، زنان با سنین بالاتری قادر به فرزندآوری شده‌اند. بنابراین نمی‌توان معیار خاصی برای سن مناسب ازدواج تعیین کرد.

ضمن اینکه تغییر در سبک زندگی هم در میزان مجرد افراد جامعه موثر است. این استاد دانشگاه با بیان اینکه مفهوم مجرد نیز همچون مفاهیم دیگر در جامعه شناسی دستخوش تغییر شده و امروز چیزی به عنوان مجرد قطعی با تعریف قدیمی وجود ندارد، اظهار کرد: یعنی الان یک خانم ۴۰ ساله حتی اگر مطلقه و صاحب فرزند هم باشد امید به ازدواج و فرزندآوری مجدد دارد. صنایع

بهداشتی و زیبایی نیز باعث شده مفهوم سن تغییر کند، لذا در بررسی کیفیت مجرد باید تمامی مفاهیم را در نظر گرفت.

## مردان مجرد نسبت به زنان مجرد بیشترند

این پژوهشگر با بیان اینکه وقتی رسانه‌ها این آمارها را با بزرگنمایی در جامعه ارائه می‌دهند و مجرد دختران را خیلی برجسته می‌کنند احساس سرشکستگی در جوانان ایجاد می‌شود، گفت: به این ترتیب آنها دائماً باید علت مجرد خود را برای خانواده توضیح دهند. در صورتیکه در آمار سال ۱۳۹۵، رقم قابل تأملی از مردان مجرد وجود داشت و به عبارتی می‌توان گفت مردان مجرد نسبت به زنان مجرد بیشترند.

وی با اشاره به اینکه قصد ما تنها ثبت آمار ازدواج نیست، ادامه داد: بنابراین مسئولان باید تمهیدات را برای خانواده‌های پایدار در جامعه تشکیل شود.

## میانگین سن ازدواج در حال افزایش است

سیدحسن موسوی چلک، رییس انجمن مددکاری اجتماعی ایران نیز در گفت‌وگو با ایسنا، گفت: براساس آخرین سرشماری سال ۹۵ جمعیت کل کشور ۷۹ میلیون و ۹۲۶ هزار و ۲۷۹ نفر است که از این تعداد ۵۱ درصد مرد و ۴۹ درصد زن هستند. این در حالیست که ۴ میلیون و ۴۲۳ هزار و ۲۲۵ نفر دختر مجرد در سن ازدواج (۱۵ تا ۲۹ سال) و ۵ میلیون و ۲۷۲ هزار و ۹۸۹ نفر پسر در سن ازدواج (۲۰ تا ۳۴ سال) در کشور وجود دارند.

بیتا مدنی: باید نسخه‌ای برای ازدواج جوانان تجویز شود که با سبک زندگی آنها تناسب داشته باشد. رفع نیاز جنسی جوانان در یک مقطع زمانی با روشی همچون صیغه راهگشا نخواهد بود و باید همه مسائل را با هم دید و راهکاری متناسب با واقعیت جامعه ارائه داد

مسکن وار هستند. در حقیقت با مانور دادن بر این کارها از موارد اساسی و پایه‌ای غفلت صورت خواهد گرفت.

این نماینده مجلس با انتقاد از نبود سند آمایش ملی و عدم جانمایی مناسب در کلانشهرها نیز گفت: باید راهکار و ساز و کاری برای این معضل نوشته شود. مجرد قطعی یک پدیده اجتماعی و گاه خودخواسته از سوی جوانان است. عوامل زیادی را می‌توان در شکل‌گیری این پدیده دخیل دانست، اما بخشی از آن هم به دلیل خودخواستگی جوانان است.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: برای داشتن یک خانواده پایدار باید الگوها و مشوق‌هایی در نظر گرفته شود و در کنار آن جلوگیری از مهاجرت نیز می‌تواند عاملی در کاهش پدیده اجتماعی مجرد قطعی باشد.

## ضرورت تعامل برخی نهادها در حل مشکل

به گزارش ایسنا دکتر حسن بنیانیان رئیس کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز گفت: بالا رفتن سن ازدواج و پدیده مجرد، محصول عوامل متعددی از جمله تغییر سبک زندگی عمومی و مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است.

وی اصلاح سبک زندگی را راهکاری فرهنگی برای مقابله با این پدیده معرفی کرد و گفت: در گذشته برخی آداب و رسوم ازدواج در فرهنگ ما منطقی بود اما در شرایط فعلی منطقی و عقلانی نیست. در تفکرات اسلامی امر ازدواج بسیار ساده است و کافی است که عرفیات غلط در خانواده‌ها را با کمک رسانه‌ها و دستگاه‌های فرهنگی اصلاح کنیم. وی با اشاره به اینکه در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی باید حل مشکل مسکن و اشتغال جوانان را در برنامه‌های پنج‌ساله لحاظ کرد، اظهار کرد: وقتی ازدواج از سن طبیعی خود به تأخیر بیفتد آثار و پیامدهای مختلف روحی و جسمی برای زن و مرد و حتی تربیت فرزندان آنها در آینده ایجاد خواهد شد.

وی اضافه کرد: در کشور ما دو مرکز نظریه‌پردازی قدرتمند یعنی حوزه و دانشگاه و جریانی به نام مدیران اجرایی وجود دارد اما متأسفانه بین هر سه قطب در مورد این نوع مسائل اختلاف نظر وجود دارد و زنان مشترکی نیست. در حالیکه تعامل سه جانبه بین آنها می‌تواند راهگشا باشد. مقاومت‌های عمیق فرهنگی نسبت به آموزه‌های دینی در رفع این پدیده مشکل‌ساز شده است. یعنی با الهام از سبک‌های غربی راه‌حلی در این زمینه ارائه می‌کنیم که همراه با آسیب‌هایی به ویژه برای زنان است، اما حاضر نیستیم با تکیه بر مبانی دینی نیازهای جنسی و مشکلات جوانان کشورمان را برطرف کنیم.

رئیس کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی با بیان اینکه چلک همچنین تصریح کرد: در حال حاضر به ازای هر ۱۰۰ پسر، ۸۲ دختر در سن ازدواج در کشور وجود دارد این در حالیست که میانگین سن ازدواج در حال افزایش و به کمتر از ۲۵ سال رسیده است؛ البته میانگین سن ازدواج در میان تحصیل‌کردگان بیش از جمعیت عمومی کشور است. **۲۰ سال از تصویب قانون تسهیل ازدواج می‌گذرد، اما...؟** طیبه سیاوشی، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی نیز با بیان اینکه بیش از ۲۰ سال از تصویب قانون تسهیل ازدواج جوانان می‌گذرد، اما به غیر از سه مورد آن هنوز بقیه موارد قابلیت اجرایی پیدا نکرده‌اند، گفت: در رابطه با موارد اجرا نشده از این قانون، گزارشی در صحن علنی مجلس قرائت گردید و شکایتی هم از دولت به قوه قضائیه مطرح شد که البته تا به الان هیچ جوابه‌ای از سوی قوه قضائیه صادر نشده است. وی افزود: مواردی از این قانون به ویژه وام ازدواج جوانان که در زمان تعیین بودجه دنبال و افزایش مبلغ ازدواج (۲۰ تا ۳۴ سال) در کشور وجود دارند.



## علی اکبر محزون: براساس آخرین سرشماری، ۹ میلیون و ۷۶۹ هزار نفر در سن متعارف ازدواج هستند و هرگز ازدواج نکرده‌اند و همچنین تعداد افرادی که از سن متعارف ازدواج عبور کرده‌اند، اما هنوز به سن مجرد قطعی نرسیدند یک میلیون و ۸۱۰ هزار نفر است

الان پدر و مادرها نمی‌توانند به فرزندان خود در رابطه با امر ازدواج کمک فکری کنند، تصریح کرد: لذا باید نهادهای مشاوره بسیار قوی و توانمند را با قیمت ارزان در اختیار جوان گذاشت.

## تجرد، آسیب اجتماعی نیست

بیتا مدنی، جامعه‌شناس حوزه زنان و خانواده نیز با اشاره به مفهوم مجرد قطعی و ساخت اجتماعی مجرد در اظهار کرد: مجرد به‌ویژه برای دختران دارای یک ساخت اجتماعی است. ممکن است خیلی از افراد تجربه ازدواج به معنای یک قرار داد اجتماعی را نداشته باشند، اما شاید تجربه زندگی‌هایی با سبک نون تحت عنوان ازدواج سفید و هم‌زیستی را داشته باشند.

جامعه‌شناس حوزه زنان با اشاره به سن مناسب ازدواج از منظر علم جامعه‌شناسی گفت: جامعه‌شناسان به فراخور پدیده‌های روزمره اجتماعی هیچ تجویز خاصی در این رابطه نمی‌کنند. البته سن ازدواج به صورت روزافزون در حال افزایش است و در حال حاضر دختران با عبور از ۳۰ و ۴۰ سالگی تحت تأثیر عواملی تجرد را به عنوان یک سبک زندگی انتخاب می‌کنند.

مدنی عنوان کرد: در حال حاضر روابط و الگوهای سنتی امر ازدواج بر اساس انتخاب والدین و بزرگان خانواده دستخوش تغییرات بنیادین و اساسی شده است. به همین خاطر نمی‌توان خیلی از مسائل را به جوان امروزی دیکته کرد. جوانان در شرایط فعلی پول فراهم کردن مسکن و اشتغال و ملزومات عروسی را ندارند و با این وضعیت سخت اقتصادی کمر جوان امروز ایرانی زیر بار مسئولیت‌های تأهل می‌شکند.

وی با بیان اینکه ازدواج تنها در مسائل جنسی و زناشویی خلاصه نمی‌شود، گفت: وقتی از رابطه تأهلی ازدواج به مثابه امر اجتماعی صحبت می‌شود، مسائلی چون اقتصاد فرهنگی و روابط قدرت نیز مطرح می‌شوند. امر جنسی الزاماً مربوط به امر جنسیتی است که روابط قدرت نقش‌ها و تکالیف، فرزندپروری و تمام ساحت‌های خانواده را در برمی‌گیرد. مدنی که در یک برنامه رادیویی صحبت می‌کرد، با بیان اینکه باید نسخه‌ای برای ازدواج جوانان تجویز شود که با سبک زندگی آنها تناسب داشته باشد، ادامه داد: رفع نیاز جنسی آنها در یک مقطع زمانی با روشی همچون صیغه راهگشا نخواهد بود. باید همه مسائل را با هم دید و راهکاری متناسب با واقعیت جامعه ارائه داد.

این جامعه‌شناس افزود: مجرد یک پدیده اجتماعی است و صرفاً نباید آن را یک آسیب اجتماعی قلمداد کرد. افزایش سن ازدواج خانوارهای تک نفره و طلاق در نگاهی واقع‌بینانه یک زنگ خطر است و نشان می‌دهد مفهوم پایداری در روابط و خانواده دستخوش تغییر و تحول شده است.

## خبر

ابتکار خبر داد:

## تدوین لوایح چهارگانه در حمایت از حقوق زنان



چهار لایحه جدید در حمایت از زنان توسط معاونت امور زنان و خانواده در دست تدوین است. لایحه‌ای که به گفته معصومه ابتکار با رویکرد حمایت از حقوق زنان و دستیابی به شاخص‌های عدالت جنسیتی می‌تواند جایگاه و منزلت اجتماعی زنان را ارتقا دهد این لوایح پس از بررسی‌های نهایی بزودی برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال خواهند شد. چهار لایحه مذکور درباره نوع پرداخت دیه، تعیین سن کیفری، حل مسائل حوزه طلاق و تعیین سن ازدواج است. معاون امور زنان و خانواده، ریاست جمهوری اظهار دارد یکی از مهمترین لایحه‌ها، لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت است که در حال حاضر منتظر نظر نهایی قوه قضائیه می‌باشد تا لایحه به دولت و سپس مجلس شورای اسلامی ارسال شود. ابتکار با اشاره به سلسله نشست‌هایی که اخیراً با همکاری مراکز دانشگاهی و حوزوی برگزار شده، توضیح می‌دهد: یکی از لایحه‌ای که تقریباً آماده است و سند پشتیبان آن در حال تنظیم نهایی است، موضوع دیه است که در آن به بحث امکان سنجی برابری دیه زنان و مردان پرداخته شده است که این لایحه بزودی به مجلس ارسال خواهد شد. سن کیفری و موضوع پرونده‌های کیفری که به سن زوجانی و تعیین سن کیفری باز می‌گردد از دیگر موضوعاتی بود که معاون امور زنان و خانواده رئیس جمهوری به اهمیت آن اشاره کرد و افزود: لایحه‌ای نیز در این حوزه در دست اقدام می‌باشد. ابتکار درباره چهارمین لایحه در خصوص بازنگری قوانین طلاق تصریح کرد: در چارچوب شرع مقدس اسلام و موازین شرعی با توجه به اقتضائاتی که در جامعه وجود دارد می‌توان قوانین را بازنگری کرد به گونه‌ای که به تحکیم بنیان خانواده کمک شود. مسأله طلاق این قابلیت را دارد که تغییرات قانونی در آن اجرا شود. او در خاتمه افزود: در زمینه تدوین این لوایح ارتباط تنگاتنگی با فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی داریم تا جایی که این نمایندگان مجلس در جلسات فقهی-حقوقی ما نیز شرکت می‌کنند.

## افزایش یارانه کودکان فقیر محروم از تحصیل



معاون امور رفاهی وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی گفت: این افزایش یارانه نباید به گونه‌ای باشد که از سال آینده باید پدیده مراجعه نکردن کودکان به مدرسه و بایست نام‌دیر هنگام مواجهه بود.

احمد میدری در جلسه «بهبود و هماهنگی شاخص‌های آموزشی در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته» در سالن کنفرانس وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: ریزنی‌های برای افزایش یارانه کودکان فقیر بازمانده از تحصیل توسط وزیر تعاون با رئیس سازمان هدفمندی یارانه‌ها انجام شده است. وی ادامه داد: بیش از ۱۴۲ هزار نفر کودک ۶ تا ۱۳ ساله و ۹۸ هزار و ۸۴۰ کودک ۶ تا ۱۱ ساله نیز از تحصیل بازمانده‌اند. معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی «عقب‌ماندگی، معلولیت، فقر، مهاجرت فوت، دوری از مدرسه و نبود تمایل در کودک برای رفتن به مدرسه» را از عمده‌ترین دلایل مراجعه نکردن کودکان به مدارس بیان کرد. وی، مشکلات خانوادگی و سهل‌انگاری والدین برای ثبت نام کودکان، قبول نشدن در آزمون سنجش، مراجعه به مدارس دینی، آسیب‌های اجتماعی، افزایش سن کودک و نیز رفتن مدرسه برای ثبت نام و سپردن شدن کودک به فرزندخواندگی را از دیگر دلایل حاضر نشدن کودکان در سن تحصیل، به مدارس برشمرد. معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تأکید بر ضرورت حمایت از کودکان بازمانده از تحصیل گفت: تلاش می‌شود به کودکانی که در مدارس شبانه‌روزی هستند نیز بسته حمایتی تعلق بگیرد اما هنوز اعتبار آن تأمین نشده است. به گفته وی، طرح‌شناسی دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل و حمایت از آنها از سال گذشته آغاز شده است.